

O'zbekiston Respublikasi
Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi

60210900 -Bastakorlik san'ati
bakalavriat ta'lim yo'nalishining malaka talablari

Toshkent

ISHLAB CHIQLIGAN VA KIRITILGAN:

- Yunus Rajabiy nomidagi O'zbek milliy musiqa san'ati instituti;

TASDIQLANGAN VA AMALGA KIRITILGAN:

O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi huzuridagi Oliy, o'rta maxsus va professional ta'lim yo'nalishlari bo'yicha o'quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi kengashning 2021 yil «24» 08 dagi 4 - sonli yig'ilishida ma'qullangan.

O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2021 yil «25» 08 dagi 365 - sonli buyrug'i bilan tasdiqlangan.

JORIY ETILGAN:

O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi.

Mazkur malaka talabi "Oliy ta'lim davlat ta'lim standarti. Asosiy qoidalar", "Oliy ta'lim yo'nalishlari va mutaxassisliklari klassifikatori", O'zbekiston Respublikasi Milliy malaka ramkasiga muvofiq ishlab chiqilgan va rasmiy me'yoriy-uslubiy hujjat hisoblanadi.

O'zbekiston Respublikasi hududida Malaka talabni rasmiy chop etish huquqi O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligiga tegishlidir.

MUNDARIJA

T/r		bet
1.	<i>60210900 - Bastakorlik san'ati</i> bakalavriat ta'lim yo'nalishining umumiy tavsifi.....	4
1.1.	Qo'llanish sohasi	4
1.1.1.	<i>60210900 - Bastakorlik san'ati</i> bakalavriat ta'lim yo'nalishi Malaka talabining qo'llanilishi.....	4
1.1.2.	Malaka talablarining asosiy foydalanuvchilari.....	4
1.2.	<i>60210900 - Bastakorlik san'ati</i> ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining tavsifi	4
1.2.1.	<i>60210900 - Bastakorlik san'ati</i> ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatining sohalari.....	4
1.2.2.	<i>60210900 - Bastakorlik san'ati</i> ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatining ob'ektlari.....	4
1.2.3.	<i>60210900 - Bastakorlik san'ati</i> ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatining turlari.....	4
1.2.4.	<i>60210900 - Bastakorlik san'ati</i> ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlarning kasbiy vazifalari.....	5
2.	<i>60210900 - Bastakorlik san'ati</i> ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlarning kasbiy kompetensiyalariga qo'yiladigan talablar ..	6
2.1.	Umumiy kompetensiyalar.....	6
2.2.	Kasbiy kompetensiyalar.....	6
	<i>Bibliografik ma'lumotlar</i>	8
	<i>Kelishuv varag'i</i>	9

1. 60210900 - Bastakorlik san'ati bakalavriat ta'lim yo'nalishining umumiy tasnifi

60210900 - *Bastakorlik san'ati* ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar tayyorlash kunduzgi va sirtqi ta'lim shakllarida amalga oshiriladi. Barcha ta'lim shakllari bo'yicha o'qitish kredit-modul tizimi asosida tashkil qilinadi. Kunduzgi ta'limda bakalavriat daturining me'yoriy muddati 4 yil.

1.1. Qo'llanish sohasi

1.1.1. 60210900 - Bastakorlik san'ati ta'lim yo'nalishi Malaka talabining qo'llanilishi.

Malaka talabi 60210900 - *Bastakorlik san'ati* ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar tayyorlovchi barcha oliy ta'lim tashkilotlari uchun talablar majmuini ifodalaydi.

1.1.2. Malaka talablarining asosiy foydalanuvchilari:

– mazkur ta'lim yo'nalishi bo'yicha malaka talablari, o'quv reja va fan dasturlarini ishlab chiqish va yangilash, ular asosida o'quv jarayonini samarali amalga oshirish uchun mas'ul hamda o'z vakolat doirasida bitiruvchilarning tayyorgarlik darajasiga javob beradigan oliy ta'lim tashkilotining boshqaruv xodimlari (rektor, prorektorlar, o'quv bo'limi boshlig'i, dekanlar va kafedra mudirlari) va professor-o'qituvchilari;

– ta'lim yo'nalishining o'quv rejasi va fan dasturlarini o'zlashtiruvchi oliy ta'lim tashkilotining talabalari;

– bakalavriat bitiruvchilarning tayyorgarlik darajasini baholashni amalga oshiruvchi Davlat attestatsiya komissiyalari;

– ta'limni boshqarish bo'yicha vakolatli davlat organlari;

– oliy ta'lim tashkilotlarini moliyalashtirishni ta'minlovchi organlar;

– oliy ta'lim tizimini akkreditatsiya va sifatini nazorat qiluvchi vakolatli davlat organlari;

– kadrlar buyurtmachilari va ish beruvchi tashkilot va korxonalar;

– Oliy ta'lim tashkilotlariga o'qishga kirayotgan abituriyentlar, ularning ota-onalari va boshqa manfaatdor shaxslar.

1.2. 60210900 - Bastakorlik san'ati ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining tavsifi.

1.2.1. 60210900 - Bastakorlik san'ati ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatining sohalari:

60210900 - *Bastakorlik san'ati* bakalavriat ta'lim yo'nalishi – fan, ta'lim va san'at sohasidagi yo'nalish bo'lib, san'at va madaniyat muassasalarida, davlat va mahalliy boshqaruv organlarida, davlat korxonalar va tashkilotlarida, ta'lim muassasalarida, turli fondlar va loyihalarda hamda turli mulkchilik shaklidagi san'atga oid ishlar bilan bog'liq tashkiliy-ijodiy-iqtisodiy jarayonlarni tashkil etish va boshqarish, san'at ta'lim sohasining tegishli yo'nalishlari bilan bog'liq kompleks masalalari mazmunini qamrab oladi.

1.2.2. 60210900 - Bastakorlik san'ati ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining ob'ektlari:

– san'at sohasidagi tegishli jarayonlar, ijodiy faoliyat jarayonlari, mualliflik huquqi himoyasiga tegishli qoidalar, san'at sohasining axborot va dasturiy ta'minoti, yaratilgan asarlar va ularning targ'iboti, ijodiy g'oyalarini loyihalash va amaliyotga tatbiq qilish jarayonlari, o'quv-tarbiya jarayoni.

60210900 - *Bastakorlik san'ati* ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavriat bitiruvchilari kompozitor, musiqiy-nazariy, musiqiy-tarixiy fanlar va umumiy fortepiano sinfi o'qituvchisi kvalifikatsiyalariga ega bo'lish mumkin.

1.2.3. 60210900 - Bastakorlik san'ati ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining turlari

– ijodiy-ijrochilik;

– o'rta maxsus, kasb-hunar, umumiy o'rta, maktabdan tashqari ta'lim muassasalari hamda musiqa va san'atga ixtisoslashtirilgan maktab va maktab-internatlarda pedagogik;

– ijtimoiy-ma'rifiy;

– tashkiliy-boshqaruv;

– ilmiy-tadqiqot faoliyati.

1.2.4. 60210900 - Bastakorlik san'ati ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlarning kasbiy vazifalari:

60210900 - Bastakorlik san'ati ta'lim yo'nalishi bo'yicha Milliy malaka ramkasining 6-malaka darajasi hamda bakalavr kasbiy faoliyatlarining sohalari, ob'ektlari va turlariga muvofiq bakalavriat bitiruvchisi quyidagi kasbiy vazifalarni bajarishga qodir bo'lishi lozim:

Ijodiy-ijrochilik faoliyatida:

- musiqiy asarlarni yuksak badiiy saviyada yaratish bilan bog'liq ijodiy ishlarni olib borish;
- ularni ijro etish ko'nikmalari va zamonaviy musiqiy ifodalash vositalarini egallash;
- ijro etilayotgan asarlarning mazmuni, shakli va uslubini baholash;
- katta va kichik jamoalarni dirijorlik nuqtai-nazaridan boshqara olish;
- simfonik orkestriga rahbarlik qila olish;
- turli xil jamolarni biriktirgan holda musiqiy asarlarning ijrosiga rahbarlik qila olish;
- musiqiy asarlarning badiiy konsepsiyasini yaratib, teatr-konsert muassasalari, orkestr va ansambllarda dirijorlik qilish;
- musiqaning mazmuni, shakli va uslubini tushunish;
- ijrochilik va improvizatsiya ifodalilik vositalari, dirijorlik mahorati;
- jamoa ijrochiligi qobiliyatiga ega bo'lish.

Professional ta'lim, umumiy o'rta va maktabdan tashqari ta'lim muassasalarida pedagogik faoliyatda:

- Professional ta'lim, umumiy o'rta va maktabdan tashqari ta'lim tizimining ixtisoslikka mos ta'lim muassasalarida tayyorgarlik yo'nalishida nazarda tutilgan o'quv fanlari bo'yicha nazariy, amaliy va yakka (laboratoriya) mashg'ulotlarini o'tkazish;
- zamonaviy axborot-kommunikatsiya va pedagogik texnologiyalardan foydalanib nostandart o'quv mashg'ulotlarini o'tkazish usullarini ishlab chiqish va o'tkazish;
- o'qitilayotgan fanlar bo'yicha o'quv mashg'ulotlarini o'tkazish uchun zarur bo'lgan o'quv-uslubiy hujjatlarni shakllantirish va tuzishi, tayyorlash va rasmiylashtirish;
- o'qitilayotgan fan bo'yicha o'quv mashg'ulotlarini o'tkazish uchun o'qitishning didaktik vositalaridan foydalanishi;
- mustaqil ta'lim va ilmiy-ijodiy izlanish ishlari natijasida o'qitilayotgan fan bo'yicha pedagogik faoliyatni muntazam takomillashtirib borish;
- o'quv-tarbiyaviy, uslubiy va ilmiy-tadqiqiy ishlarni rejalashtirish, tashkil qilish va amalga oshirish;
- musiqa olami hodisalarini mustaqil anglash va ta'lim jarayoniga singdirish;
- o'quv jarayonini, o'quv-uslubiy, ma'naviy-tarbiyaviy va ilmiy ishlarni tashkil etishning ilg'or tajribalarini umumlashtirish va keng yoyish.

Ijtimoiy-ma'rifiy faoliyatda:

- kasbiy va havaskorlik badiiy jamoalarda rahbar va maslahatchi sifatida keng ko'lamda musiqiy-ma'rifiy ishlarni olib borish, milliy va jahon musiqa ijodiyoti, ijrochilik yutuqlarini targ'ib etish;
- yoshlar bilan musiqiy-tarbiyaviy ishlar bilan shug'ullanish, aholi tarkibidagi har xil guruh va qatlamlarning talab va ehtiyojlarini hisobga olishni uddalash.

Tashkiliy-boshqaruv faoliyatida:

- ijodiy jarayonlarni tashkil etish faoliyati sifatini boshqarish jarayonlarini ishlab chiqish va tadbiq qilish;
- ijodiy jarayonlarni amalga oshirish uchun zarur bo'lgan ishlab chiqarish jarayonlari va resurslarini rejalashtirish;
- informatsion texnologiyalar tizimini yaratish va ulardan foydalanish bilan bog'liq bo'lgan ijodiy jarayonlarni monitoringi va sifatini baholash usullari va mexanizmlarini ishlab chiqish;
- atrof-muhitni muhofaza qilish va mehnat xavfsizligi talablariga mos kelishi borasida ijodiy jarayonlarni nazorat qilish;

- kompozitorlik va kompozitorlik ko'nikmalarini amaliyotga tadbiq qilish;
- ijodiy jarayonda sifatni boshqarish;
- ijrochilar jamoasi ishini tashkil qilish;
- fikrlar har xil bo'lgan sharoitda boshqaruv qarorini qabul qilish;
- birlamchi kompozitorlik, musiqiy asar yoki uni qayta ishlash ishini tashkil qilish va uni boshqarish;

– bajarayotgan faoliyati bo'yicha ish rejasini tuzish va uni bajarish, nazorat qilish va amalga oshirgan ishining natijalarini baholash.

Ilmiy-tadqiqot faoliyatida:

- ilmiy-tadqiqot institutlari va ilmiy markazlarda musiqa san'atiga oid mavzularda ilmiy-tadqiqot ishlarini olib borishda ishtirok etish;
- internet tarmog'ida eng yangi ilmiy-ijodiy yutuqlar haqidagi ma'lumotlarni maqsadga yo'nalgan holda qidirish va topish;
- musiqa san'atiga oid ilmiy to'plamlar, mahalliy va chet el ilmiy-tadqiqot yutuqlarini o'rganish;
- kasbiy faoliyat ob'ekti yo'nalishiga mos yangi ilmiy natijalar, ilmiy adabiyotlar yoki ilmiy-tadqiqot loyihalarini o'rganish;
- ilmiy-tadqiqot institutlari va ilmiy markazlarda eksperimental tadqiqotlar o'tkazish, ularning natijalariga ishlov berish, baholash va boshqa kasbiy faoliyat turlarini bajarish;
- ilmiy-tadqiqot ishlanmalarini tayyorlash, soha adabiyotlari ekspertizasini amalga oshirishda qatnashish;
- tadqiqot natijalari va ishlanmalarini tatbiq etishda qatnashish;
- ma'lumotlarni jamlash, qayta tayyorlash, mavzu bo'yicha ilmiy ma'lumotlarni tizimli tahlil qilish.

2. 60210900 - Bastakorlik san'ati ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlarning kasbiy kompetensiyalariga qo'yiladigan talablar

2.1. Umumiy kompetensiyalar:

- davlat siyosatining dolzarb masalalarini bilishi, ijtimoiy muammolar va jarayonlarni mustaqil tahlil qila olish;
- barqaror rivojlanish va media falsafa masalalarini kasbiy faoliyatda qo'llay olish;
- xorijiy tillardan birida kasbiy faoliyatiga oid hujjatlar va ishlar mohiyatini tushunishi, tabiiy ilmiy fanlar bo'yicha kasbiy faoliyati doirasida zaruriy bilimlarga ega bo'lishi hamda ulardan zamonaviy ilmiy asosda hayotda va o'z kasb faoliyatida foydalana bilish;
- axborot yig'ish, saqlash, qayta ishlash va ulardan foydalanish usullarini egallagan bo'lishi, hamkorlik yozishmalari va elektron aloqalarni olib borish, o'z kasbiy faoliyatida mustaqil asoslangan qarorlar qabul qila olish;

2.2. Kasbiy kompetensiyalar:

- Kompozitorlik bo'yicha muhim voqealar, ijodkorlar ijodi, tarixiy jarayonlar va ularning musiqaga ta'siri kabi masalalarni davrlar kesimida o'rganishi;
- Jahon zamonaviy musiqasida ro'y berayotgan turli yangiliklar, asar va partituralarni o'rganish, tahlil qilish hamda egallangan bilimlarni o'z asarlarida qo'llash;
- Aranjirovka qilishga oid yangi kompyuter dasturlaridan foydalangan holda o'z asarlarini turli yo'nalishlarda aranjirovka qilishga oid bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishi;
- Milliy musiqa cholg'ularidan birini (yoki bir nechtasini) o'rganish va uni bevosita amaliyotda qo'llay olishi.
- O'zbek mumtoz musiqa ijrochiligidagi namunalarni mustaqil ravishda notalashtira olishi;
- O'zbek bastakorlik ijodiyoti, tarixi, zamonaviylik tamoyillarini hozirgi kun nuqtai – nazari bilan taxlil etish mahoratiga ega bo'lishi.
- O'zbek mumtoz musiqa ijrochiligi (o'zbek musiqasining ustuvor asosi – Shashmaqom, Xorazm maqomlari, Farg'ona-Toshkent maqom yo'llari, katta ashula va b.) – og'zaki an'anadagi ustozona musiqani tarixiy, nazariy, amaliy jihatdan o'rganishi.

– Jahon musiqasi tarixi va zamonaviy kompozitorlik ijodiyotidan xabardor bo'lishi, musiqiy tanqidiy sohaga oid bilimlarga, maxsus janrlari yuzasidan yetarli bilimlarga ega bo'lishi va tanqidiy fikrlar yurita olishi, radio va telejurnalistika notiqdigi sohasiga oid ko'nikmalar hosil qilishi ;

– Musiqiy – nazariy (garmoniya, polifoniya, solfedjio, Musiqiy-nazariy tizimlar, monodiyaning nazariy asoslari) fanlar bo'yicha yetarli bilim va amaliyotga ega bo'lgan holda ilmiy faoliyatida ulardan foydalanish ko'nikmasiga ega bo'lishi;

– Pedagogik mahoratiga, kasbiy faoliyatiga oid hujjatlar bilan ishlar mohiyatini tushunishi, musiqa san'ati fanlari bo'yicha kasbiy faoliyati doirasida zaruriy bilimlarga ega bo'lishi hamda ulardan zamonaviy ilmiy asosda hayotda va o'z kasb faoliyatida foydalana bilishi;

Bibliografik ma'lumotlar

UDK 002: 651. 1/7

Guruh T 55

OKS 01.040.01

Tayanch so'zlar:

Davlat ta'lim standarti, malaka talablari, o'quv reja, modul, ta'lim yo'nalishi, kasbiy faoliyat ob'ekti, kasbiy faoliyat jabhasi, bakalavriatning ta'lim dasturi (bakalavriat dasturi), profil, o'qib-o'rganish natijalari, o'quv sikli, kasb ta'limi, kasbiy psixologiya, kasbiy pedagogika, ta'limda informatsion texnologiyalar, kasbiy ta'lim didaktikasi, kasbiy pedagogik mahorat, pedagogik texnologiyalar, uslubiyot, kompozitorlik san'ati, kompozitorlik, ijodiy asar, musiqiy asar, duet, trio, kvartet, ansambl, orkestr, partitura, milliy yo'nalishda ijod, o'zbek maqom san'ati, jahon musiqasi yo'nalishida ijod, ijodiy jarayon, qayta ishlash, original asar, opera, opera librettosi, simfoniya, polifonik, variatsiya shakli, torli kvartet, kantata, poema, klassitsizm.

